

مقدمه: دریا گرفتگی و یا دریا زدگی را با بیماری دریا (Sea Sickness) نیز معادل گرفته‌اند که خود شکلی از بیماری حرکت (Motion Sickness) است.

بیماری حرکت یا بیماری مسافرت یک پاسخ طبیعی و موقت در برابر محرک‌های حرکتی نا آشنا یا غیرطبیعی است. و وقتی این حالت در دریانوردان یا خدمه پرواز عارض شود می‌تواند شکل جدی تر و گاه فاجعه آمیز به خود گیرد (۱۱)

جنبه‌های تاریخی: بیماری دریا ریشه‌ای بس کهن در تاریخ بشری دارد نخستین گزارش‌هایی که از این بیماری دردست است منسوب به بقراط (Hippocrates) (سال ۳۷۵ - ۴۶۰ قبل از میلاد) بزرگترین پزشک جهان باستان است. واژه (Nausea) به معنای تهوع ماء خود از به مفهوم بیماری دریاست که به نوبه خود از (Naus) که از نظر تیمولوژی باناؤ فارسی به معنی کشتی هم ریشه است اشتقاق یافته است و ناو به نوبه خود از نام نوح پیامبر ملاح ریشه گرفته است.

مواد و روش‌ها: ابن سینا (۳۷۰ - ۴۲۸ هجری قمری) در کتاب قانون در مبحث برنامه دریا نوردان بیماری دریا را شرح داده است.

ابن سینا بیماری دریا را بروز علایمی همچون سرگیجه و دل بهم خوردگی و قی توصیف نمود و معتقد بود که این حالات بتدریج در روزهای اول کمتر می‌شود. این پدیده را امروز بنام تطابق می‌شناسیم بر طبق این پدیده یک نوع تقلیل پیشرونده در شروع علایم بوجود می‌آید که هر چند متغیر است ولی در همان روزهای نخست عارض

می‌شود. ابن سینا می‌نویسد که مسافر کشتی باید با قرار گرفتن در وضعیت سکون و اجتناب از تماشای تلاطم امواج دریا از حالت دل آشوبه و قی جلوگیری نماید و یا در صورت بروز تهوع قی که ناراحت شود اوب رای جلوگیری از قی میوه‌هایی مانند به و سیب و انار و برای پیشگیری از حالت تهوع تخم کرفس و افسنتین را توصیه می‌کند. به عقیده ابن سینا برای ممانعت از تهوع و استفراغ ترشی‌هایی که دهانه مری را تقویت می‌کنند و مانع از تصعید بخار به سمت سر می‌شوند مانند عدس به همراه سرکه و غوره و یا نان ترد شده در شراب ریحانی و یا آب سر محتوی پونه کوهی مفید می‌باشد. ابن سینا به مسافران کشتی سفارش می‌کرد که داخل بنی را با سفید مسح کنند.

نتیجه گیری: مردان نامدار تاریخ جهان که زندگی آنها مملو از سفرهای زمین و دریاست مانند ژولویس سزار چارلز داروین لورنس عربستان و لرد نلسون از این عارضه معذب بوده‌اند. چارلی چاپلین نابغه عالم سینما در فیلم مسافران دریا تصویری طنز از تهوع و استفراغ ناشی از بیماری دریا را ارائه داده است. این صحنه‌های جذاب و خنده‌دار روند پیدایش بحرانی علایم را به طرز دقیقی نشان می‌داد که هنوز از شاهکارهایی همتای تاریخ سینما به شمار می‌آید. سال‌ها بعد که او فیلم کستسی از هنگ هنگ را کارگردانی کرد این نقش جالب در یک مسافرت دریایی به سوفیالورن انتقال داده بود.

کلمات کلیدی: دریا گرفتگی، تهوع، ابن سینا